BORNHOLMS REGIONSKOMMUNE

STRATEGI OG HANDLEPLAN FOR DEMENSINDSATSEN 2024 - 2026

Forord

Det skønnes, at ca. 955 bornholmere lever med en demenssygdom, men at det er under halvdelen, der har fået stillet diagnosen demens. I årene fremover forventes det, at antallet at borgere med demens vil stige betragteligt.

På Bornholm skal vi kunne tale om demens og være opmærksomme, hvis vores nærmeste, en god ven, eller måske ham, du ind imellem møder i sportsklubben, begynder at ændre adfærd.

Borgere med demens skal også have indflydelse på eget liv og mødes med værdighed og respekt. Derfor skal vi som kommune være med til at skabe de bedst mulige rammer, så borgere med demens kan leve et trygt, værdigt og godt liv.

Med Bornholms Regionskommunes demensstrategi og handleplan sætter vi rammen for arbejdet med at give borgere med demens og deres pårørende de bedste vilkår for et godt og meningsfyldt hverdagsliv.

René Danielsson
Formand for Social- og Sundhedsudvalget

Medarbejdere på demensområdet

Kommunens medarbejdere på demensområdet omfatter:

- Et Demensteam bestående af en demenskoordinator og to demensrådgivere
- Demensvejleder i kommunens dagcentre, hjemmeplejeteams, plejecentre og på Rehabiliteringscenter Sønderbo
- Demens-ressourcepersoner i Sygeplejen

Demensteamet tilbyder følgende:

- Individuelle rådgivningsforløb til hjemmeboende
- Åben og anonym rådgivning både til borgere og medarbejdere
- Kurser til pårørende - disse afvikles i samarbejde med Hukommelsesklinikken
- Samtalegruppe for ægtefæller
- Intern sparring, rådgivning og undervisning af kommunens personale
- Oplysning og undervisning i foreninger i lokalsamfundet
- Tværsektoriel koordinering mellem kommunen, Hukommelsesklinikken og de praktiserende læger.

Fakta om demens

Demens er en kronisk sygdom i hjernen

På Bornholm er der ca. 425 mennesker, der har fået diagnosen demens

Nationalt Videnscenter for demens skønner, at der er 955 borgere med demens på Bornholm

Som udgangspunkt skal mennesker med demens ikke have antipsykotisk medicin

Et trygt og værdigt liv med demens

De nationale mål
På Bornholm tager demensindsatsen udgangspunkt i 'Den nationale demenshandlingsplan 2025 - et trygt og værdigt liv med demens' fra 2016. Handlingsplanen er vedtaget af Folketinget og indeholder anbefalinger til, hvordan vi sammen kan løfte fremtidens demensindsats.

Planen indeholder tre overordnede mål for den danske demensindsats frem mod 2025:

- Danmark skal have 98 demensvenlige kommuner
- Flere mennesker skal udredes og 80 % skal have en specifik demensdiagnose
- En forbedret pleje- og behandlingsindsats skal nedbringe forbruget af antipsykotisk medicin med 50 %

De nationale mål i et lokalt perspektiv
Bornholms Regionskommunen har siden 2018 haft en strategi og handleplan for demensindsatsen på Bornholm. Det er nu anden gang at begge dele revideres.

I denne tredje strategiperiode 2024-2026 er der et skærpet fokus på kompetenceudvikling og på, at færre borgere med demens får antipsykotisk medicin.

Den bornholmske strategi og handleplan indeholder fem fokusområder med præciseringer (Hvad vil vi?) og en række handlinger (Hvordan?), som vi skal arbejde med i perioden.

Demensvenlig kommune

At være en demensvenlig kommune betyder blandt andet, at mennesker med demens og deres pårørende mødes med forståelse og åbenhed. Og at det offentlige rum er indrettet, så der tages hensyn til borgeren med demens. Dette kan eksempelvis gøres via tydelig skiltning i bybilledet, og ved at kultur- og fritidstilbud er indrettet, så de kan benyttes af borgere med demens.

Fokusområde 1

Bryde med fordomme og tabuisering

Hvad vil vi?

- Oplyse bornholmerne om demens
- Understøtte at borgere med demens mødes med respekt og forståelse
- Henlede offentlighedens opmærksomhed på at forandringer og usædvanlig opførsel hos ældre borgere kan være tegn på demens
- Understøtte at borgere på Bornholm kender tegnene på demens

Hvordan? Ved at:

- Videreformidle den årlige kampagne som arrangeres af Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark og eventuelle nationale kampagner fra Sundhedsstyrelsen eller Alzheimerforeningen

- Oplyse om demens, herunder de "10 tegn på demens" fra Nationalt Videnscenter for Demens, til relevante foreninger og andre grupper i civilsamfundet

Fokusområde 2

Opspore borgere med demens tidligt i demensforløbet

Hvad vil vi?

- Understøtte livskvalitet og tryghed i hverdagen for borgere med demens og deres pårørende
- Sikre at borgere med demens og deres pårørende får den rette pleje, behandling og støtte
- Begrænse isolation og ensomhed for borgere med demens og deres pårørende

Hvordan? Ved at:

- Der to uger om året er fokus på opsporing af demens i kommunens hjemmeplejeteams
- Det nye nationale redskab til opsporing af demens - BASIC Q - skal anvendes af seniorrådgivere, demensvejledere og af plejepersonale, når det vurderes relevant
- Sikre at tidlig opsporing for demens er et fast punkt på De Tværfaglige Rehabiliteringsmøder (DTR)
- Anvende det såkaldte Trinvold-skema til opsporing af demens hos borgere med udviklingshæmning (anvendes fra borgeren er 45 år)
- Kommunens Demensteam udbyder undervisning til relevante medarbejdere i Bornholms Regionskommune om demens, herunder opsporing og tilbud til borgere med demens og deres pårørende

Fokusområde 3

Øge demensfaglige kompetencer

Hvad vil vi?

- Højne de demensfaglige kompetencer hos medarbejdere der yder støtte og omsorg til borgere med demens
- Stille krav om løbende kompetenceudvikling blandt plejepersonale

Hvordan? Ved at:

- Alle medarbejdere i hjemmeplejeteams, på plejecentre, Rehabiliteringscenter Sønderbo og dagcentre gennemfører onlinekurset "ABC Demens - pleje og omsorg"

- Der er mindst én demensvejleder i alle hjemmeplejeteams, på alle plejecentre, Rehabiliteringscenter Sønderbo og på alle dagcentre

- Alle demensvejledere gennemfører et AMU-kursus målrettet demensvejlederfunktionen indenfor første år i funktionen

- Der afholdes en årlig temadag for demensvejledere med henblik på at kvalificere og udvikle demensvejlederfunktionen

- Der iværksættes systematisk demensfaglig sparring i alle hjemmeplejeteams og på alle plejecentre fra kommunens Demensteam

- Der etableres et tværsektorielt netværk mellem kommunen, Hukommelsesklinikken og praktiserende læger, som mødes to gange om året

Fokusområde 4

Mindske brugen af antipsykotisk medicin

Hvad vil vi?

- Reducere brugen af antipsykotisk medicin uden at den erstattes af anden medicin

Hvordan? Ved at:

- Der foretages en analyse af årsagen til en adfærdsændring – inden borgeren tilbydes opstart af antipsykotisk medicin

- Sygeplejerske og borgerens kontaktperson i forbindelse med forløbskoordination:
  - følger systematisk op på borgerens brug af antipsykotisk medicin med henblik på at reducere forbruget
  - udarbejder en socialpædagogisk handleplan
  - overvejer om der kan iværksættes andre relevante tiltag

- Sikre at borgere, der får antipsykotisk medicin, senest tre uger efter opstart af medicinen har en socialpædagogisk handleplan og en plan for nedtrapning (gælder ikke borgere, der får antipsykotisk medicin på grund af en psykiatrisk lidelse)

- Kommunens Demensteam to gange årligt sender en liste med oplysning om, hvilke borgere der aktuelt får antipsykotisk medicin - både til teamledere i hjemmeplejen og på plejecentre og til sygeplejeledelsen

- Der minimum én gang om året er drøftet antipsykotisk medicin på det tværsektorielle netværksmøde mellem kommunen, Hukommelsesklinikken og de praktiserende læger

Fokusområde 5

Understøtte et godt og meningsfuldt liv for borgere med demens og deres pårørende

Hvad vil vi?

- Bidrage til et trygt og godt hverdagsliv med mulighed for meningsfulde aktiviteter og gode oplevelser
- Indrette kommunens plejecentre, så de understøtter en tryg og overskuelig tilværelse, hvor livskvalitet og trivsel styrkes

Hvordan? Ved at:

- Kommunens Demensteam gennem hele demensforløbet yder målrettet støtte og vejledning til borgere med demens og deres pårørende

- Demensteamet har åben telefonrådgivning til borgere og fagfolk

- Kommunens Demensteam tilbyder pårørendekurser til ægtefæller og børn samt samtalegrupper for ægtefæller

- Kommunen tilbyder dagcenter og aflastningspladser ved akut behov samt mulighed for 6 ugers ophold om året på en fleksibel aflastningsplads

- Arbejde for at Bornholms Regionskommune bliver en demensvenlig kommune - bl.a. ved at deltage på Demensalliancens Camps

- Sikre at plejecentrene har hjemlige fysiske rammer, som understøtter et aktivt og selvstændigt liv i trygge, overskuelige og hyggelige omgivelser

- Sikre at der forud for plejehjemsbyggerier lægges en plan for, hvordan indretningen kan tage højde for de behov, som borgere med demens har

10 tegn på demens

Hvis du eller dine pårørende oplever, at disse tegn optræder ofte eller tydeligvis bliver værre, er det en god idé at bestille tid hos lægen.

Glemsomhed: Et er normalt at have brug for huskesedler eller glemme en aftale for senere at komme i tanke om den. Det er ikke normalt at spørge om det samme flere gange eller at glemme noget, man har lært for kort tid siden.

Problemer med at finde ord: Det er normalt ikke at kunne finde det rette ord ind imellem. Det er ikke normalt at gå i stå midt i en samtale uden at ane, hvordan man kommer videre, eller at kalde tingene noget helt forkert (fx at sige 'viserklokke' i stedet for 'ur'.)

Svigtende dømmekraft: Det er normalt at træffe en dårlig beslutning af og til. Det er ikke normalt at tage sandaler på om vinteren eller gentagne gange lade sig overtale til at købe ting, man åbenlyst ikke har brug for eller råd til.

Vanskeligheder ved at finde ting: Det er normalt at glemme, hvor man har lagt fjernbetjeningen. Det er ikke normalt at lægge brillerne i køleskabet eller anklage andre for at stjæle de ting, man ikke kan finde.

Forandringer i humør og adfærd: Det er normalt at have en dårlig dag eller blive irriteret, når ens vaner bliver brudt. Det er ikke normalt at tabe fatningen, blive mistænksom, bange, vred eller forvirret uden nogen oplagt grund.

Besvær med at udføre velkendte opgaver: Det er normalt at skulle have hjælp til at indstille fjernsynet. Det er ikke normalt at have problemer med at følge en opskrift, man har brugt mange gange tidligere.

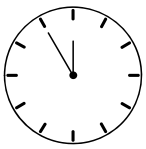

Forvirring vedrørende tid og sted: Det er normalt at komme i tvivl om, hvilken ugedag det er. Det er ikke normalt ikke at vide, om det er forår eller efterår, eller at glemme, hvor man er, og hvordan man kom derhen.

Problemer med at tænke abstrakt: Det er normalt at have lidt svært ved at forstå en talemåde eller et ordsprog som fx "det er som at slå i en dyne". Det er ikke normalt at tro, at musene bogstaveligt talt danser på bordet, når katten er ude.

Mangel på initiativ: Det er normalt, at man nogle gange ikke orker arbejdet, familien og sociale forpligtelser. Det er ikke normalt ofte at trække sig fra fritidsaktiviteter, sociale sammenkomster eller sport, som man ellers plejer at gå op i.

Ændringer i personlighed: Det er normalt at ændre holdning over tid og kunne sige undskyld, hvis man er gået over stregen. Det er ikke normalt at sige alt, hvad man tænker, uden at tage hensyn til andres følelser.

Afrunding

Denne udgave af strategi og handleplan for demensindsatsen beskriver, hvordan kommunen i perioden 2024-2026 vil arbejde for at skabe bedre liv for borgere med demens og deres pårørende på Bornholm.

Strategien revideres fremadrettet hvert fjerde år, når en ny kommunalbestyrelse træder til. Dette gøres for at give et nyt politisk udvalg indflydelse og sikre inddragelse af den seneste viden. Derudover for at gøre det muligt løbende at tilpasse kommunens indsatser, så behov og ønsker hos borgere med demens og deres pårørende imødekommes.

I slutningen af strategiperioden vil der blive udarbejdet en status, som beskriver, hvor langt kommunen er kommet - dels i forhold til de nationale demensmål, dels i forhold til vores lokale mål på Bornholm.

I forbindelse med udarbejdelsen af den næste strategi og handleplan gennemføres der borgerinddragelse, for at skabe bedre løsninger for borgere med demens og deres pårørende.

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at kontakte kommunens demenskoordinator på telefonnummer 5692 6055

Her finder du kommunens tilbud til borgere med demens og deres pårørende

BORNHOLMS REGIONSKOMMUNE

[Center for Sundhed og Omsorg]
[Forebyggelse og tværgående koordinering]

[Godkendt af Social- og Sundhedsudvalget maj 2024]